

Markku Soikkeli, erikoissuunnittelija, ehkäisevä päihdetyö

Haittojen vähentäminen ja suomalainen päihdepolitiikka

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

HPP & YAD

Helsinki 29.4.2014

Haittojen vähentäminen kahdessa merkityksessä

- Haittojen vähentäminen päihdepolitiikan ja -työn lopullisena tavoitteena
 - Vs. päihdepoliittiset toimet askelina kohti (utooppista) päämäärää
 - Korvaa yleisen mielipiteen ja moraaliarvostelmat hyötylaskelmalla
 - Vertautuu lääketieteen etiikkaan ja rationaaliin/humaaniin oikeuspolitiikkaan
- Haittojen vähentäminen erityisinä toimina erityisissä tilanteissa
 - Esim. neulanvaihto-ohjelmat
 - Tilanteissa joissa korjaavalle/ parantavalle työlle ei ole edellytyksiä (mutta haittojen vähentämis-toimilla niitä voi luoda)

Kieltolaki vs. haittojen vähentäminen Suomen päihdepolitiikassa: tupakka

- Kieltolaki
 - Savuton Suomi v:een 2040
 - Ei kuitenkaan käyttäjän rankaisemista eikä toivon mukaan nöyryyttämistä
 - Valtaosin torjuva suhtautuminen haittojen vähentämisstrategioihin (nuuka, sähkösavukkeet)
 - perustelut:
 - Normalisoivat tupakointia, viivyttävät savutonta Suomea
 - Porttihuume savukkeisiin
 - Riippuvuuden tartuttaminen elinkeinona
 - Tausta sama kuin Hollannin kannabispolitiikassa: hyväksyttävän ja ei-hyväksyttävän riskin aineet

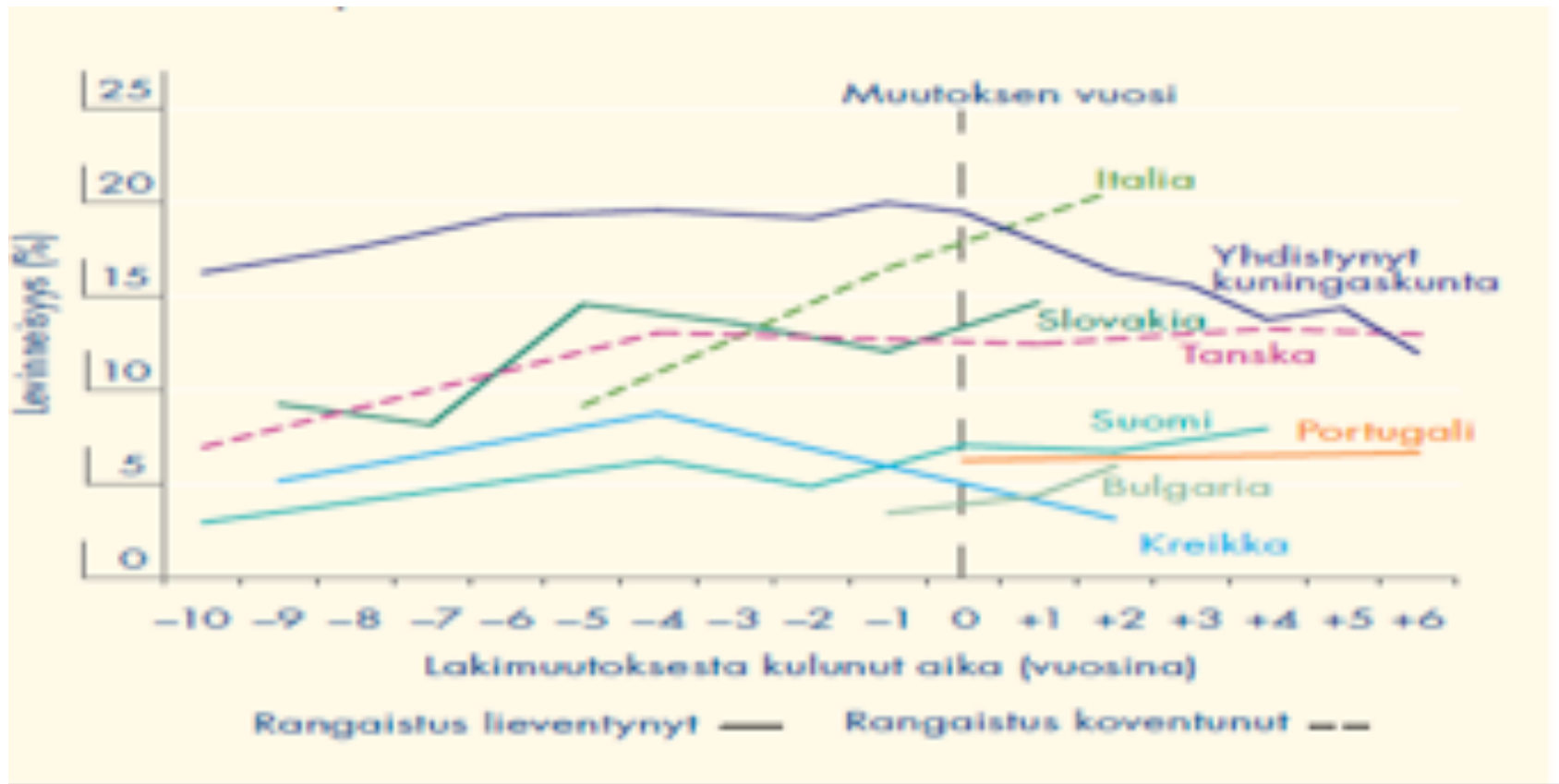
Kieltolaki vs. haittojen vähentäminen Suomen päihdepolitiikassa: alkoholi

- Alkoholipolitiikka on miltei puhdasta haittojen vähentämispolitiikkaa
 - Alkoholiteollisuus ja joukko muita: kieltolakia, holhousa, moralismia, raittiusideologiaa
 - Tavoitteena vähentää alkoholin kokonaiskuormitusta
 - Keinot: tutkimustietoon perustuvat, vaikuttavat menetelmät, joille saadaan poliittinen hyväksyttävyys
 - Kokonaiskulutusmalli I. Ehkäisyn paradoksi: valtaosan haitoista aiheuttaa kohtuukäyttö, ja kokonaiskulutuksen vähentäminen on tehokkainta haittojen vähentämistä

Kieltolaki vs. haittojen vähentäminen Suomen päihdepolitiikassa: huumausaineet

- Suomen huumestrategia 1997
 - Taustalla jyrkkä erimielisyys ja HIV:n uhka
 - Kahden raiteen politiikka: lisää haittojen vähentämistä, lisää kontrollia
 - Haittojen vähentämispolitiikka sittemmin hyväksytty, kontrollipolitiikkaa kovennettu
 - Rangaistusten käyttö vastoin lain tarkoitusta
 - Käyttörikosuudistus
 - Ajokorttidirektiivi
 - Työelämän huume-testit
 - Rikostaustaote
 - SORA-lainsäädäntö
 - Strategia tulisi arvioida uudelleen

Paljonko kannabiksen käytön yleisyys riippuu huumeekontrollista

Lähde: EMCDDA 2011

A spectrum of policy options available

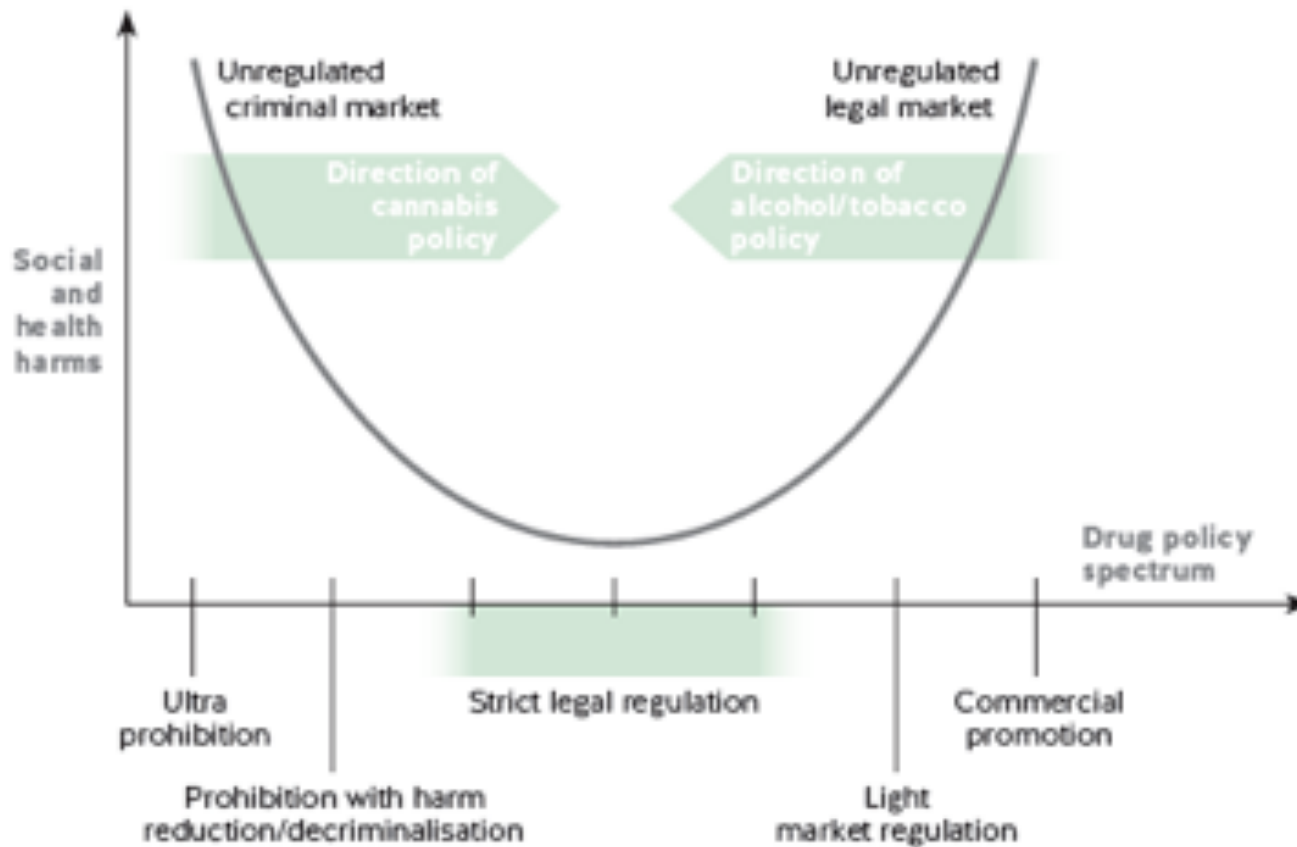

Figure 1

